

การพัฒนาระบบประเมินการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาล ตามแนวคิดการประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐาน*

ปาริชาติ เทพพิทักษ์ ศษ.ด.**

สุนทรา โตบัว กศ.ด.***

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการประเมินการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาลตามแนวคิดทฤษฎีเป็นฐาน ทฤษฎีที่นำมาเป็นฐานประกอบด้วย ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ทฤษฎีมนุษยนิยม และแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) พัฒนาทฤษฎีโปรแกรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาล 2) พัฒนาระบบประเมิน 3) ทดลองใช้ระบบประเมิน และ 4) ศึกษาประสิทธิภาพของระบบประเมิน กลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้ระบบประเมินได้แก่นักศึกษาที่เรียนวิชาปฏิบัติการการพยาบาลมารดาและทารกจำนวน 63 คน อาจารย์ผู้สอน 8 คน จากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสนทนากลุ่ม สังเกต สัมภาษณ์ สอบถามความคิดเห็น และทดสอบความรู้ของนักศึกษา สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน ค่าสหสัมพันธ์พอยท์ไบซีเรียล วิเคราะห์หัตถิพล และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีโปรแกรมของการเรียนการสอนภาคปฏิบัติการพยาบาล ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ความพร้อมของนักศึกษา คุณลักษณะของอาจารย์ ความพร้อมของแหล่งฝึก 2) การดำเนินการเรียนการสอน ได้แก่ อาจารย์มีการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ นักศึกษามีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การประเมินความก้าวหน้าและให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสม่ำเสมอ 3) ผลผลิต ได้แก่ นักศึกษามีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลและคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) กลไกเชิงสาเหตุของความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลคือการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้นักศึกษาปรับปรุงตนเอง

2. ระบบประเมินการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาล ประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์การประเมิน 2) ทฤษฎีโปรแกรม 3) หลักการของระบบ 4) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมิน คู่มือการประเมิน เกณฑ์การประเมิน 5) กระบวนการประเมิน ได้แก่ การประเมินความพร้อมด้านปัจจัยพื้นฐาน การประเมินความก้าวหน้า และการประเมินสรุปผลรวม 6) ผลผลิต ได้แก่ ผลการประเมินความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลและคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ ได้แก่ การให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

3. ประสิทธิภาพของการใช้ระบบประเมินการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาล พบว่า ระบบมีมาตรฐานใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความเหมาะสม คือ มีการเปิดเผยข้อมูลเฉพาะที่จำเป็นแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 2) ด้านความเป็นประโยชน์ พบว่า นักศึกษามีพัฒนาการในการปฏิบัติการพยาบาล 3) ด้านความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ พบว่าระบบนำไปปฏิบัติได้จริง อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่ามีความเหมาะสมทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง 4) ด้านความถูกต้อง พบว่าผลการประเมินมีความสอดคล้องกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษาโดยมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ($r=0.852$, $p < 0.05$) และคะแนนความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลมีความสัมพันธ์กับผลการสอบความรู้เพื่อขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ($r=0.45$, $p < 0.01$)

คำสำคัญ: การเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาล การประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ระบบประเมิน

* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** อาจารย์ประจำคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การวัดและการประเมินผลเป็นองค์ประกอบหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ วัตถุประสงค์การศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการวัดและการประเมินผล ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันโดยมีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด การประเมินผลจะทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำมาพิจารณาตัดสินว่าผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด และมีสิ่งใดต้องปรับปรุง นอกจากนี้แล้วการประเมินผลยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพอีกด้วย

ในปัจจุบันแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินมีการพัฒนาอย่างมาก ซึ่งแต่ละทฤษฎีของการประเมินก็จะมีจุดเด่น หรือให้ความสำคัญกับการประเมินที่แตกต่างกัน การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน (theory based evaluation) เป็นทางเลือกหนึ่งของการประเมิน การประเมินตามแนวคิดนี้ได้เปิดโอกาสให้นักประเมินหรือผู้สอนสามารถออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือออกแบบตัวแทรกแซง (intervention) เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ ซึ่งเป็นการขยายบทบาทของการประเมินจากเดิมเป็นเพียงการวัดและการประเมินผลให้ขยายครอบคลุมไปถึงการออกแบบจัดประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการจัดการเรียนการสอน

การประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐานจะให้ข้อมูลหรือสารสนเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติภายใต้กรอบแนวคิดของรูปแบบเชิงทฤษฎี ซึ่งเรียกว่าทฤษฎีโปรแกรม (program theory) ทฤษฎีโปรแกรมจะแสดงลำดับของความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของการทำงานในโครงการ การรู้ถึงปัจจัยเชิงสาเหตุหรือกลไกการทำงาน (mechanism) จะทำให้อาจารย์มีข้อมูลสารสนเทศมากขึ้นในการอธิบายความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะการระบุปัจจัยความสำเร็จ จุดแข็ง จุดอ่อนของการดำเนินงาน ซึ่งจะช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

การจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ หรือ การสอนการพยาบาลในคลินิกเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนทางการพยาบาล เนื่องจากการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่เน้นการปฏิบัติและเป็นการปฏิบัติที่ทำกับมนุษย์ การจัดการเรียนการสอนจึงมุ่งเน้นการนำความรู้สู่การปฏิบัติการพยาบาล นักศึกษาจะได้เรียนรู้บทบาทการเป็นพยาบาล โดยนักศึกษาจะได้ฝึกประสบการณ์จริงในแหล่งฝึก ดังนั้นจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดีเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบต่อนักศึกษา ในขณะที่เดียวกันก็ต้องเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้อย่างชัดเจนต่อการนำไปใช้ในการทำงาน แต่ในปัจจุบันมีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ จำนวนนักศึกษาที่มีมากขึ้น สิทธิผู้ป่วยแหล่งฝึกภาคปฏิบัติหลายแห่งจะมีปัญหาเรื่องจำนวนผู้ป่วยไม่เพียงพอต่อการให้นักศึกษาได้ศึกษาเรียนรู้ขาดความหลากหลายของผู้ป่วยที่เป็นกรณีศึกษา นักศึกษาขาดความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติ

ในปัจจุบันแนวคิดตลอดจนวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาล ส่วนใหญ่จะเป็นการประเมินผลของการจัดการเรียนการสอนรายวิชา โดยให้นักศึกษาเป็นผู้ประเมินเมื่อสิ้นสุดรายวิชานั้น ๆ ทำให้การประเมินไม่สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนได้ทันทั่วทั้ง และบางครั้งก็ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล จึงทำให้ขาดการนำเอาผลการประเมินไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง ดังนั้นเพื่อให้คุณภาพของการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติมีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของสังคมและวิชาชีพ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนากระบวนการประเมินการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาล โดยใช้แนวทางการประเมินที่ใช้แนวคิดทฤษฎีเป็นฐาน ซึ่งจะทำให้ระบบประเมินเกิดประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน เป็นวิธีการประเมินที่ได้นำเอาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทางการพยาบาล มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลลัพธ์ที่ได้ นอกจากจะทราบว่าการจัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จหรือไม่อย่างไร แล้วยังทำให้ทราบ

ถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของการจัดการเรียนการสอน และระบบประเมินจะให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักศึกษาเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง และอาจารย์ได้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นข้อมูลที่ได้อาจสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนาการกำกับ ติดตามและประเมินผลด้านการจัดการเรียนการสอนของสถาบันในอนาคตได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาระบบการประเมินการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาลตามแนวคิดทฤษฎีเป็นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะคือ 1) เพื่อศึกษาทฤษฎีโปรแกรมของการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาล และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน 2) เพื่อออกแบบระบบประเมินการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาลตามแนวคิดทฤษฎีเป็นฐาน 3) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของระบบประเมินการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาลที่พัฒนาขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้แนวคิดการประเมินโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ซึ่งเป็นการประเมินที่ให้ความสำคัญกับการสร้างและใช้ประโยชน์จากทฤษฎีโปรแกรม¹ ทฤษฎีโปรแกรมของการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาล ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีที่เป็นแนวคิดพื้นฐานได้แก่ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการของ Piaget และ Vygotsky ที่เชื่อว่าผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ที่เหมือนหรือแตกต่างกันและสร้างความรู้ความเข้าใจใหม่ที่สมเหตุสมผลมากขึ้น² และทฤษฎีมนุษยนิยมที่มีความเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบ มีอิสระ และแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตามแนวคิดของ Dewey ที่ให้ความสำคัญกับการที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเองจากประสบการณ์³ การได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจะทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์จากผลของการปฏิบัติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยและพัฒนา มีการดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างทฤษฎีโปรแกรมของการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาล โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อร่างกรอบทฤษฎีโปรแกรม และตรวจสอบความเหมาะสมของทฤษฎีโปรแกรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนการสอนทางการพยาบาลจำนวน 10 คน การวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruency Index: IOC) ระหว่างองค์ประกอบของทฤษฎีโปรแกรมและพฤติกรรมบ่งชี้ โดยใช้ค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาระบบประเมินการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาล โดยการวิเคราะห์ระบบจากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นออกแบบระบบโดยร่างโครงสร้างขององค์ประกอบของระบบ และตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของระบบก่อนนำระบบไปทดลองใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดียวกับขั้นตอนที่ 1 และการสนทนากลุ่มกับอาจารย์ผู้ร่วมสอนจำนวน 6 คน การวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณค่า IOC ซึ่งได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.6-1.0 และผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และวิเคราะห์เนื้อหา

การพัฒนาคู่มือการประเมิน และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมิน ได้แก่ แบบทดสอบความรู้แบบตรวจสอบทักษะทางการพยาบาล แบบประเมินคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง แบบประเมินคุณลักษณะของอาจารย์ แบบประเมินความพร้อมของแหล่งฝึก แบบประเมินกระบวนการเรียนการสอน แบบประเมินการปฏิบัติการพยาบาล แบบทดสอบอัตนัยประยุกต์ ตรวจสอบความตรงของแบบทดสอบและแบบประเมินการปฏิบัติการพยาบาลโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพยาบาลมารดาและทารกจำนวน 5 คน หลังจากนั้น

นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้ข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.2 – 0.8 ค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 0.2 พร้อมทั้งปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับแบบประเมินผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้และหาค่าความเชื่อมั่นพบว่าอยู่ระหว่าง 0.83-0.97

การศึกษานำร่อง เพื่อตรวจสอบคุณภาพของระบบในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ความถูกต้อง และความมีประโยชน์โดยทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มที่ศึกษาได้แก่นักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลมหาวิทยาลัยรังสิตจำนวน 16 คน อาจารย์จำนวน 2 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 8 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 9 มีนาคม 2555 ใช้วิธีการสอบถามและการสังเกต

การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้ระบบประเมินการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาลที่พัฒนาขึ้น

กลุ่มเป้าหมาย เลือกแบบเจาะจงโดยเลือกสถาบันที่มีการเรียนการสอนรายวิชาภาคปฏิบัติที่สอดคล้องกับการนำระบบประเมินไปทดลองใช้และให้ความร่วมมือ ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต ชั้นปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ที่ลงทะเบียนในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก จำนวน 63 คน ผู้วิจัยและอาจารย์ประจำรายวิชาการพยาบาลมารดาและทารกเป็นอาจารย์ผู้สอนและผู้ประเมินจำนวน 8 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม ถึงวันที่ 11 เมษายน พ.ศ.2555 โดยได้ประชุมชี้แจงอาจารย์และนักศึกษาให้เข้าใจการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีและระบบประเมิน และการใช้คู่มือการประเมิน อาจารย์และนักศึกษาดำเนินการทดลองใช้ระบบโดยเริ่มต้นประเมินความพร้อมของปัจจัยพื้นฐาน มีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักศึกษาและอาจารย์ ต่อจากนั้นประเมินความก้าวหน้า 2 ครั้งห่างกันครั้งละ 7 วันซึ่งเป็นช่วงกลางของการขึ้นฝึกปฏิบัติ โดยการประเมินการดำเนินการเรียนการสอนตามทฤษฎีโปรแกรมและมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ

และการประเมินเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน โดยการประเมินความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลและทดสอบความรู้ของนักศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์อิทธิพล (path analysis)

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาประสิทธิภาพของระบบ
ประเมินการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาล
การตรวจสอบประสิทธิภาพของระบบ ผู้วิจัยใช้มาตรฐานการประเมินโครงการที่เสนอโดย Joint Committee on Standards of Educational Evaluation⁴ ซึ่งได้แก่ มาตรฐานด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ด้านความถูกต้อง และด้านความมีประโยชน์ ดังนี้

ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ การเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลารวบรวมข้อมูล ระหว่างการขึ้นฝึกปฏิบัติและเมื่อสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติ โดยใช้วิธีสังเกตและสัมภาษณ์อาจารย์และนักศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหา

ด้านความถูกต้อง การเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติ โดยรวบรวมคะแนนจากการประเมินการปฏิบัติการพยาบาล และจากผลการสอบเพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตประกอบวิชาการพยาบาลและผดุงครรภ์

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) หาค่าความสอดคล้องภายในระหว่างผู้ประเมิน (inter-rater reliability) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน 2) หาค่าความสอดคล้องระหว่างคะแนนความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลกับผลการสอบขึ้นทะเบียนฯ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พอยท์ไบซีเรียล

ด้านความมีประโยชน์ การเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลารวบรวมข้อมูลระหว่างการฝึกปฏิบัติและเมื่อสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติ โดยรวบรวมคะแนนจากการประเมินการปฏิบัติการพยาบาลครั้งแรกและครั้งสุดท้าย การวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณหาคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ที่พัฒนาโดย ศิริชัย กาญจนาวาสี⁵

ผลการวิจัย

1. ระบบประเมินการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาลตามแนวคิดการประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐาน ประกอบด้วย

1.1 วัตถุประสงค์เพื่อเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาคปฏิบัติเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล

1.2 ทฤษฎีโปรแกรมของการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาลพบว่าองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาลที่ดีต้องคำนึงถึงมีดังต่อไปนี้คือ

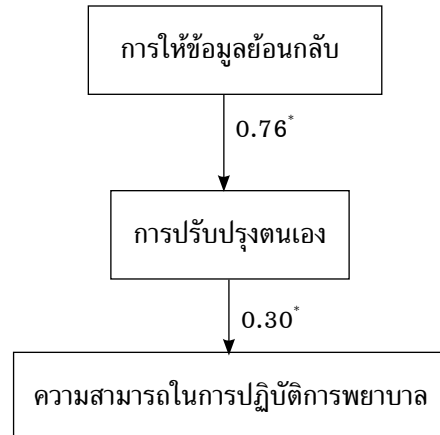
1.2.1 ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของนักศึกษา คุณลักษณะของอาจารย์ที่เอื้ออำนวยการเรียนรู้แก่นักศึกษา ความพร้อมของแหล่งฝึก

1.2.2 การดำเนินการเรียนการสอน ได้แก่ อาจารย์มีการจัดประสบการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างความรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และการประเมินอย่างสม่ำเสมอและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักศึกษาเพื่อปรับปรุงตนเอง

1.2.3 ผลผลิต ได้แก่ นักศึกษามีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลและคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.2.4 กลไกเชิงสาเหตุที่จะนำไปสู่ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล คือ การประเมินอย่างสม่ำเสมอและให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้นักศึกษาปรับปรุงตนเอง ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ พบว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับมีความสัมพันธ์กับการปรับปรุงตนเองของนักศึกษา การปรับปรุงตนเองของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล และการให้ข้อมูลย้อนกลับมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($r=.756$, $r=0.273$, $r=0.302$ ตามลำดับ) และผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลโดยการทดสอบความกลมกลืนพบว่า ได้ค่าไคสแควร์มีค่า 0.32 ($p=$

.57) ระดับองศาอิสระเท่ากับ 1 ดัชนี GFI มีค่าเท่ากับ 1.00 ดัชนี AGFI มีค่าเท่ากับ 0.98 ดัชนี RMR มีค่าเท่ากับ 0.018 ผลการทดสอบแสดงว่าโมเดลสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลจากการวิเคราะห์อิทธิพลของโมเดลความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล (ภาพที่ 1 และตารางที่ 1)

ภาพที่ 1 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล

1.3 หลักการของระบบ เป็นระบบประเมินที่ใช้แนวคิดทฤษฎีโปรแกรมในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการประเมิน โดยมุ่งเน้นการให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา ซึ่งประกอบไปด้วย การประเมินความก้าวหน้าและการประเมินสรุปผล

1.4 ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมิน 2) คู่มือการประเมิน 3) เกณฑ์การตัดสินใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ ได้แก่ คะแนนมากกว่า 3.5 ในแบบประเมินที่เป็นมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ และคะแนนมากกว่า 60 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ในการทดสอบความรู้และการประเมินการปฏิบัติการพยาบาล

1.5 กระบวนการประเมิน ประกอบด้วย การประเมินตามองค์ประกอบของทฤษฎีโปรแกรมดังนี้ 1) การประเมินความพร้อมด้านปัจจัยพื้นฐาน 2) การประเมินความก้าวหน้า 3) การประเมินสรุปผลรวม

1.6 ผลผลิต ได้แก่ ผลการประเมินความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล และคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา

1.7 การให้ข้อมูลย้อนกลับ มีการให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

2. ผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาลตามทฤษฎีโปรแกรมมีดังต่อไปนี้

2.1 ผลการประเมินความพร้อมของนักศึกษา ก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติ จากการทดสอบความรู้พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ได้คะแนนอยู่ในช่วงร้อยละ 71-80 คะแนน มีนักศึกษาจำนวน 4 คนที่สอบไม่ผ่านตามเกณฑ์ ซึ่งนักศึกษานี้ไม่ผ่านได้วางแผนในการพัฒนาตนเองโดยการทบทวนความรู้เพิ่มเติมแล้วสรุปเป็นแผนผังมโนทัศน์ และอาจารย์ได้ทำการสอบปากเปล่าอีกครั้ง ผลการทดสอบทักษะนักศึกษาส่วนใหญ่ผ่านการทดสอบมีนักศึกษาจำนวน 5 คนที่ไม่ผ่านการทดสอบ นักศึกษาที่ไม่ผ่านได้ทำการฝึกเพิ่มในห้องปฏิบัติการและศึกษาจากสื่อวีดิทัศน์ หลังจากนั้นได้มาทดสอบรอบที่ 2 ซึ่งผ่านการทดสอบหมด ผลการตรวจสอบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพบว่าอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=3.76$, $SD=0.38$)

2.2 ผลการประเมินคุณลักษณะของอาจารย์ ก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติ พบว่า อาจารย์มีคุณลักษณะในด้านการเป็น ผู้เอื้ออำนวยการเรียนรู้ มีความเอื้ออาทร มีความพร้อมในด้านเนื้อหาและการปฏิบัติการพยาบาล ในคลินิกอยู่ในระดับดี ($Md.=4.49$, $Q.D.=1.05$)

2.3 ผลการประเมินความพร้อมของแหล่งฝึก พบว่าแหล่งฝึกมีความพร้อมในด้านจำนวนและความหลากหลายของผู้ป่วยอย่างเพียงพอและมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาอยู่ในระดับดีมาก ($Md.=4.79$, $Q.D.=0.80$)

2.4 ผลการประเมินกระบวนการเรียนการสอน พบว่า การประเมินครั้งแรกมีนักศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์ 1 คน ส่วนการประเมินครั้งที่ 2 พบว่า นักศึกษาผ่านเกณฑ์ทุกคน

2.5 ผลการประเมินการปฏิบัติการพยาบาลระหว่างขึ้นฝึกปฏิบัติการประเมินครั้งที่ 1 พบว่า

นักศึกษามีความสามารถในระดับดีเยี่ยมมีจำนวน 1 คน (ร้อยละ 1.6) อยู่ในระดับดีมีจำนวน 20 คน (ร้อยละ 31.7) อยู่ในระดับพอใช้มีจำนวน 37 คน (ร้อยละ 58.7) และไม่ผ่านเกณฑ์ 5 คน (ร้อยละ 7.9) การประเมินครั้งที่ 2 พบว่านักศึกษามีความสามารถในระดับดีเยี่ยมมีจำนวน 5 คน (ร้อยละ 7.9) อยู่ในระดับดีมีจำนวน 26 คน (ร้อยละ 41.3) และอยู่ในระดับพอใช้มีจำนวน 30 คน (ร้อยละ 47.6) และไม่ผ่านเกณฑ์ 2 คน (ร้อยละ 3.2)

2.6 ผลการประเมินประเมินความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนพบว่า นักศึกษามีความสามารถในระดับดีเยี่ยมมีจำนวน 11 คน (ร้อยละ 17.5) อยู่ในระดับดีมีจำนวน 27 คน (ร้อยละ 42.9) และอยู่ในระดับพอใช้มีจำนวน 25 คน (ร้อยละ 39.7)

2.7 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง พบว่า นักศึกษามีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองในระดับดีเยี่ยมหลังการฝึกปฏิบัติมีจำนวนมากกว่าก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติ (ตารางที่ 2)

3. ประสิทธิภาพของระบบประเมินการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาลตามแนวคิดการประเมินที่ใช้ทฤษฎีเป็นฐาน

3.1 ระบบประเมินมีความเหมาะสม โดยระบบประเมินมีการให้ข้อมูลย้อนกลับเฉพาะที่จำเป็นแก่ผู้เกี่ยวข้อง และไม่ส่งผลกระทบต่อผู้รับการประเมิน

3.2 ระบบประเมินมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ โดยระบบประเมินสามารถดำเนินการได้สำเร็จตามแผนการที่ได้กำหนดไว้ และได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้องโดยอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่างบประมาณไม่ทำให้เสียเวลาเพราะอยู่ในงานประจำ นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง

3.3 ระบบประเมินมีความถูกต้อง โดยพบว่า ผลการประเมินการปฏิบัติการพยาบาลมีความสอดคล้องกันระหว่างผู้ประเมิน นั่นคือผลการปฏิบัติการพยาบาลที่ประเมินโดยอาจารย์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการประเมินที่ประเมินโดยนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.852$, $p=.01$) และผลการประเมินความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลมีความตรงเนื่องจากผลการประเมินการปฏิบัติการพยาบาลมี

ความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการสอบความรู้เพื่อขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.45, p=.01$)

3.4 ระบบประเมินมีประโยชน์ พบว่า นักศึกษามีพัฒนาการในการปฏิบัติการพยาบาล

การอภิปรายผล

1. ผลของการนำระบบประเมินไปใช้ ทำให้นักศึกษามีพัฒนาการในการปฏิบัติการพยาบาล อันเป็นผลมาจาก

1.1 นักศึกษามีความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติ สืบเนื่องจากระบบประเมินทำให้ต้องตรวจสอบความพร้อมของนักศึกษาก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติโดยการทดสอบความรู้ ทดสอบทักษะและตรวจสอบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ นักศึกษาที่สอบไม่ผ่านจะปรับปรุงตนเองเพื่อให้มีความรู้ และทักษะเพียงพอต่อการขึ้นฝึกปฏิบัติ เนื่องจากทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ที่เชื่อว่าผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่ จากความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ใหม่กับความรู้ความเข้าใจเดิม โดยใช้กระบวนการทางปัญญาของตนเอง⁶ ดังนั้นเมื่อนักศึกษามีความรู้พื้นฐานอย่างเพียงพอจะสามารถนำความรู้เดิมที่มีอยู่มาใช้เป็นฐานเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจใหม่ของตนเองได้

1.2 นักศึกษาได้ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลด้วยตนเอง นักศึกษาจะเกิดการสังเกตและคิดไตร่ตรอง ขยายความรู้จากสิ่งที่สังเกตไปสู่ทฤษฎีและนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติในภายหลังและเมื่อได้ปฏิบัติในสถานการณ์อื่นอีกนักศึกษาก็จะเกิดการสร้างความรู้ใหม่อีกอย่างต่อเนื่อง⁷ และการปฏิบัติหลาย ๆ ครั้งก็จะทำให้นักศึกษาเกิดความชำนาญ⁸ จนสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้อย่างเหมาะสม

1.3 นักศึกษามีส่วนร่วมในการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสเสนอความคิดเห็นของตนเอง ได้รับฟัง และสะท้อนความคิดของผู้อื่น นักศึกษาได้เห็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลในมุมมองการคิดแบบต่างๆ เมื่อความเห็นของตนเองขัดแย้งกับความคิดเห็นของผู้อื่นก็จะเกิดการ

โต้แย้ง และหาความรู้เพิ่มเติมเป็นการป้อนข้อมูลเข้าสู่วงจรการรับรู้จนสามารถค้นพบข้อสรุปได้ด้วยตนเอง เกิดเป็นการสร้างความรู้ใหม่ที่มีความหมายกับตนเอง⁹ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพรทิพย์ บุญพวง¹⁰ ที่พบว่า การให้นักศึกษามีบทบาทในการร่วมอภิปรายจะทำให้ นักศึกษาคิดวิเคราะห์หาเหตุผล เชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีกับปฏิบัติ และตระหนักถึงเป้าหมายของการปฏิบัติงาน

2. นักศึกษามีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง เป็นผลมาจาก

2.1 นักศึกษามีอิสระในการเลือกผู้ป่วยที่สนใจศึกษาในแต่ละวันด้วยตนเอง การที่นักศึกษาได้เรียนตามความต้องการของตนจะทำให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง มีความกระตือรือร้น ซึ่ง Knowles¹¹ ได้เสนอวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองจะต้องมีบรรยากาศที่เป็นอิสระ เป็นการเรียนรู้ภายใต้ความต้องการของผู้เรียน มีการวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

2.2 นักศึกษามีการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการประเมินตนเองจะกระตุ้นการใฝ่รู้และนำมาซึ่งการค้นหาล้างที่อยากเรียนรู้ ทำให้เกิดการริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. กลไกเชิงสาเหตุที่จะนำไปสู่ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล คือการประเมินอย่างสม่ำเสมอ และให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้นักศึกษาปรับปรุงตนเอง การให้ข้อมูลย้อนกลับจะทำให้นักศึกษาทราบว่า การปฏิบัติของตนห่างจากเป้าหมายเพียงใด นักศึกษาก็จะพยายามปรับพฤติกรรมของตนเองให้ถูกต้องมากขึ้น อาจารย์ต้องเลือกเวลาที่เหมาะสมในการพูดคุยกับนักศึกษา ซึ่งอาจใช้ช่วงเวลาหลังประชุมปรึกษาทางการพยาบาลหรือหลังปฏิบัติกิจกรรมทางการพยาบาล วิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับควรเป็นข้อมูลหรือคำอธิบายเกี่ยวกับการกระทำของนักศึกษาว่าถูกหรือผิด พร้อมทั้งชี้แนะให้แนวทางการปรับปรุงที่ถูกต้องกับนักศึกษา เมื่อนักศึกษาได้ข้อมูลที่ถูกต้องก็จะปรับปรุงตนเองได้ตรงประเด็น ซึ่งการให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาต้องมีลักษณะสร้างสรรค์ (constructive) คือชี้ถึงจุดแข็งและจุดอ่อนเพื่อให้นักศึกษาสามารถ

พัฒนางานของตนเองได้ ทันเวลา (timely) ให้ข้อมูลย้อนกลับทันที ก่อนที่นักศึกษาจะปฏิบัติกิจกรรมต่อไป และมีความหมาย (meaningful) คือให้ข้อมูลที่ตรงกับความต้องการของแต่ละบุคคล¹²

4. ระบบประเมินการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินทั้ง 4 ด้าน เป็นผลมาจากองค์ประกอบของระบบได้แก่ วัตถุประสงค์การประเมิน ทฤษฎีโปรแกรม หลักการของระบบ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการประเมิน ผลผลิต การให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์กันเพื่อทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ซึ่งผลจากการนำระบบประเมินไปใช้ทำให้นักศึกษามีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลและมีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของรุ่งฤดี กล้าหาญ¹³ ที่ได้พัฒนาระบบประเมินที่ให้การให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างต่อเนื่องและระบบมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินทั้ง 4 ด้าน สามารถทำให้นักศึกษามีพัฒนาการในการปฏิบัติการพยาบาลและมีสมรรถนะตามเกณฑ์มาตรฐาน

ข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาทั่วโลกเชิงสาเหตุเฉพาะการประเมินและให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสม่ำเสมอที่ส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษา ซึ่งควรจะมีการศึกษาทั่วโลกเชิงสาเหตุอื่น ๆ ของการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาลเพื่อประโยชน์ในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการประเมินให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ในการพัฒนาระบบประเมินการเรียนการสอนจะพบว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักศึกษาเพื่อการพัฒนาเป็นกระบวนการสำคัญ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาถึงรูปแบบของการให้ข้อมูลย้อนกลับด้วยวิธีการต่าง ๆ

References

1. Chen HT. Theory-Driven Evaluation. California: Sage Publication, Inc; 1990.
2. Khowtrakul S. Educational psychology. 8th ed. Bangkok: Chulalongkorn University Press; 2009.
3. Lewis LH, Williams CJ. Experiential Learning: Past and Present. In L.Jackson and R.S. Caffarella. (Eds.). Experiential learning: A new approach. New Directions for Adult and Continuing Education 1994; 62 (summer): 5-16.
4. Joint Committee on Standards of Educational Evaluation. The program evaluation standards. 2nd ed. London: SAGE Publications; 1994.
5. Kanjanawasee S. Alternative strategies for policy analysis: an assessment of school effects on students' cognitive and effective mathematics outcomes in lower secondary school in Thailand. Doctoral Dissertation. LA: University of California; 1989.
6. Sternberg RJ, Williams WM. Educational psychology. 5th ed. Boston: Allyn and Bacon; 2002.
7. Knowles MS, Holton EF, Swans RA. The adult learner: The definitive classic in adult education and human resource development. 6th ed. California: Elsevier Inc; 2005.
8. Krathwohl DR, Bloom BF, Masia BB. Taxonomy of education objectives: the classification of educational goals. New York: David McKay; 1964.
9. Pankaew J. Constructivism. Journal of Nursing Education 2001; 12(3):20-25.
10. Boonpaung P, Ettarat C. Development of a model of post-clinical conference to enhance nursing students' learning in nursing practicum. Journal of Faculty of Nursing, KKU 2003; 26(2): 19-24.
11. Knowles MS. Self-directed learning: A guide for learners and teachers. New York: Association Press; 1975.
12. UNSW Australia teaching. Giving assessment feedback. [Online] 2014 [cited 2014 March 10]. Available from: <http://teaching.unsw.edu.au/assessment-feedback>
13. Klaharn R. The development of a competency assessment system for nursing students' practicum. Doctoral Dissertation. Bangkok: Kasertsart University; 2012.

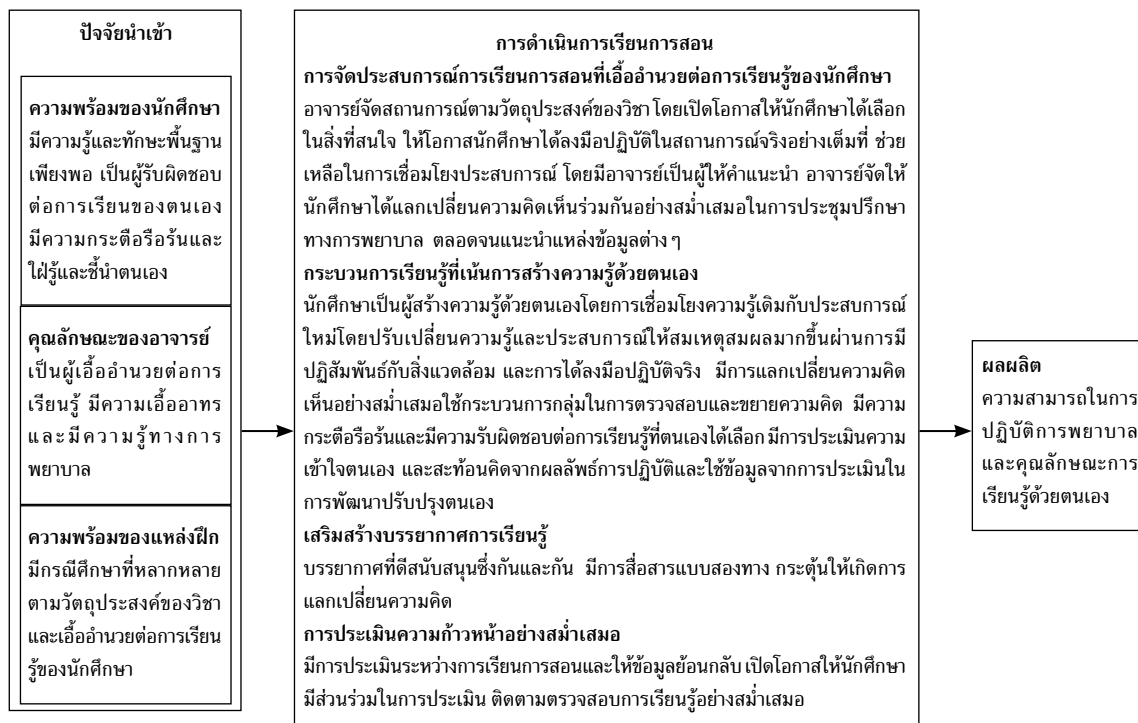

ตารางที่ 1 ค่าอิทธิพลของตัวแปรโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล

ตัวแปรผล ตัวแปรสาเหตุ	การปรับปรุงตนเอง			ความสามารถทางพยาบาล		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ให้ข้อมูลย้อนกลับ	0.76*	-	0.76*	0.23*	0.23*	-
การปรับปรุงตนเอง	-	-	-	0.30*	-	0.30*

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองก่อนและหลังการขึ้นฝึกปฏิบัติ

ระดับคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ก่อนขึ้นฝึก		หลังขึ้นฝึก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ดีเยี่ยม	3	4.76	17	26.98
ดี	56	88.89	46	73.02
ไม่ผ่าน	4	6.35	-	-

ภาพที่ 2 การเรียนการสอนภาคปฏิบัติทางการพยาบาลตามทฤษฎีโปรแกรม

The Development of an Evaluation System in Nursing Practicum Course Based on The Theory-Based Evaluation Approach*

Parichart Tewapitak Ed.D.**

Suntara Tobua Ed.D.***

Abstract

This research and development study was to develop a system to evaluate nursing practicum course based on selected theory. Namely Constructivism theory, Humanist theory and experiential learning. The study was divided into 4 phases as follows: 1) Constructing a program theory of nursing practicum course, 2) Developing the evaluation system, 3) Implementation of the system, 4) Assessment of effectiveness of the system. Purposive sampling technique was used and the target group were 63 nursing students who registered in Maternal and child practicum course and 8 instructors from school of nursing, Rangsit University. Data was collected by various methods: focus group, observation, interview, questionnaire, tests. Descriptive statistics, Pearson product-moment correlation, point biserial correlation, path analysis and content analysis were used for data analysis.

The research results were concluded that:

1. The program theory of nursing practicum course consisted of: 1) Input factors consisted of: readiness of nursing students, characteristics of nursing instructors, and readiness of clinical setting, 2) Teaching and learning process consisted of: provided clinical experience, a self-directed learning process, a supportive atmosphere and regular formative evaluation and feedback, 3) Output factors consisted of: students' clinical practice and self-directed characteristics, and 4) The causal mechanism of students' clinical practice ability was provided feedback data for self-improvement.

2. The evaluation system in nursing practicum course consisted of: 1) Evaluation objective, 2) Program theory, 3) System principles, 4) Input factors consisted of: evaluation instruments, evaluation system manual and absolute criteria, 5) Evaluation process consisted of: the evaluation of readiness of essential elements, formative evaluation and summative evaluation, 6) Outputs consisted of: recording results of students' clinical practice and self-directed characteristics, and 7) Feedback for individual and group.

3. The study found that the implementation of the evaluation system had effectiveness in 4 evaluation standards as follow: 1) Propriety standards: the pertinent findings could be a disclosure to the specific participant, 2) Utility standards: students had development in the clinical practice, 3) Feasibility standards: the system was practicable in nursing practicum course, instructors and students agreed that the system had advantage for self-improvement, and 4) Accuracy standards: The results from statistical analysis indicated that evaluation results between instructors and students correlated in positive way with statistical significant at .05 ($r=0.852$). There were also positive relationships between the students' clinical practice scores and Nursing licensing exam results with statistical significant at .01 ($r=0.45$).

Keywords: nursing practicum course, theory-based evaluation, evaluation system

* Thesis of Doctor of Education. Major Field: Educational of Research and Evaluation. Faculty of Education, Kasetsart University

** Lecture, Faculty of Nursing, Rangsit University

*** Assistant Professor, Faculty of Education, Kasetsart University-